

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
FOUNDATION FOR ECONOMIC & INDUSTRIAL RESEARCH

**Τριμηνιαία Έκθεση για την Ελληνική
Οικονομία
01-2014**

16 Απριλίου 2014

Προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας

Θετικές εξελίξεις στο τελευταίο τρίμηνο:

- Υψηλό πρωτογενές πλεόνασμα νωρίτερα του αναμενόμενου
- Προώθηση διαρθρωτικών αλλαγών σε αγορές προϊόντων και υπηρεσιών
 - Αλλαγές στην πράξη και όχι «στα χαρτιά»

Θετικές επενέργειες:

- Μη λήψη πρόσθετων μέτρων το 2014
- Ολοκλήρωση διαπραγματεύσεων με τρόικα
- Επιστροφή στις αγορές
- Μετάθεση εγγύτερα της άμβλυνσης του πολύ σημαντικού προβλήματος χρηματοδότησης της οικονομίας
- Απομάκρυνση ρήξης στο κοινό νόμισμα

Απαιτείται σύνεση-προσοχή: δεν έχουν λυθεί όλα τα προβλήματα

- Η τάση ισορροπίας στην οικονομία (δημοσιονομικά, στο εξωτερικό ισοζύγιο, στο ΑΕΠ), **δεν συνεπάγεται ολοκλήρωση της προσαρμογής**
- Αποκατάσταση κατά κύριο λόγο με «μεταφορά» της ανισορροπίας στην πλευρά της παραγωγής και της αγοράς εργασίας

Πλέον απαιτούνται υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης, χωρίς νέο εκτροχιασμό ελλειμμάτων

Παράγοντες σταθερής ανάπτυξης:

- ❖ Αύξηση επενδύσεων-εξαγωγών
- ❖ Μεταφορά πόρων από μη εμπορεύσιμα αγαθά-υπηρεσίες σε εμπορεύσιμα
- ❖ Υποκατάσταση εισαγωγών

Απαραίτητο επόμενο βήμα η πραγματοποίηση μεταρρυθμίσεων

- Πρέπει να κλείσει η ανισορροπία ανάμεσα σε κατανάλωση-χαμηλή ανταγωνιστικότητα
- Προβληματισμός από την τάση σε επενδύσεις-εξαγωγές την τελευταία διετία
 - ❖ Η σημαντική μείωση του μοναδιαίου κόστους εργασίας δεν τόνωσε τις επενδύσεις

Απαιτείται άμεσα μετάβαση σε νέο πρότυπο παραγωγής

- Συμβάλλει η άρση της αβεβαιότητας και του κλίματος αστάθειας
- Όμως χρειάζονται πρωτίστως μη αναστρέψιμες διαρθρωτικές αλλαγές

Απαραίτητο επόμενο βήμα η πραγματοποίηση μεταρρυθμίσεων

Προϋποθέσεις υλοποίησης μεταρρυθμίσεων:

- Απαιτούνται ρήξεις με ομάδες συμφερόντων
- Δημιουργία ευρύτερων πολιτικών και κοινωνικών συναινέσεων
- Εξειδικευμένη γνώση των επιμέρους προβλημάτων
- Επένδυση οικονομικής πολιτικής συνολικά με σαφήνεια
- Ουσιαστική «ιδιοκτησία» μεταρρυθμιστικού προγράμματος

Απαραίτητο επόμενο βήμα η πραγματοποίηση μεταρρυθμίσεων

Το IOBE έχει επανειλημμένα αναφερθεί στις απαραίτητες επιμέρους μεταρρυθμίσεις

- Χωρίς ουσιαστικές τομές η ελληνική οικονομία θα μετασχηματίζεται με υπερβολικά αργό ρυθμό ή/και συρρικνώνεται
- Υπάρχουν εξαιρετικές δυνατότητες και ευκαιρίες που πρέπει να αξιοποιηθούν μέσω μεταρρυθμίσεων, στο πλαίσιο του νέου προτύπου

Το νέο πρότυπο θα πρέπει:

Να στηρίζεται σε καινοτόμο – εξωστρεφή επιχειρηματικότητα

Να αποτελέσει οδηγό για την ανανέωση της σχέσης με την ΕΕ

Επισκόπηση Τριμηνιαίας

Η παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη επιταχύνεται, και οι ενδείξεις ανάκαμψης στην Ευρωζώνη ενισχύονται

2014: Σημαντική ενίσχυση παγκόσμιας ανάπτυξης στο **3,6% (ΔΝΤ)**

- Σημαντική επιτάχυνση ανάπτυξης σε **ΗΠΑ: 2,8%** το 2014, ύστερα από τις πρόσφατες συμφωνίες για τον προϋπολογισμό και το ανώτατο όριο χρέους
- **Κίνα: 7,5%** προβλέπεται για το 2014 με στροφή του αναπτυξιακού μοντέλου από τη κατανάλωση στις επενδύσεις
- **Ιαπωνία: 1,4%** το 2014 συνδυάζοντας επεκτατική νομισματική πολιτική και χαλαρή δημοσιονομική πολιτική

Επιστροφή **Ευρωζώνης** σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης στο τελευταίο τρίμηνο του 2013 (**0,5%**), 2014: ενίσχυση ανάπτυξης στο **1,2%** με βασικούς πυλώνες επενδύσεις και κατανάλωση

Βασικότεροι Κίνδυνοι:

- Γεωπολιτικές εξελίξεις σε Ουκρανία / Ρωσία, με κίνδυνο τη διάχυση οικονομικών επιπτώσεων στην ευρύτερη περιοχή ειδικά στον ενεργειακό τομέα
- Διατήρηση χαμηλού πληθωρισμού στην Ευρωζώνη, με κίνδυνο μακροπρόθεσμα την αύξηση του πραγματικού χρέους
- Στην Κίνα το ευάλωτο χρηματοπιστωτικό σύστημα αποτελεί το σημαντικότερο κίνδυνο για την αναπτυξιακή δυναμική πορεία της οικονομίας

Σταδιακή αποκλιμάκωση της ύφεσης στα τέλη του 2013

Μείωση ΑΕΠ (Οκτ.-Δεκ. 2013): **-2,3%**, έναντι -3,2% στο γ' τρίμ.'13 και -4,9% στο δ' τρίμ.'12 → η χαμηλότερη πτώση ΑΕΠ από την έναρξη του Μνημονίου.

Προήλθε από:

- **Σταθεροποίηση κατανάλωσης νοικοκυριών:** -0,2% (δ' τρίμηνο), από -8,1% το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο) → Στο -6,0% σε ετήσια βάση (-9,3% πρόπερσι)
 - Το οικονομικό κλίμα σταθεροποιήθηκε και δεν επιδεινώθηκε λόγω προβλημάτων στις διαβουλεύσεις, όπως σε προηγούμενες αξιολογήσεις
- **Ήπια περιστολή δημόσιας κατανάλωσης** (-2,6%, έναντι +1,7% στο γ' τρίμηνο)
 - 4,1% χαμηλότερες καταναλωτικές δαπάνες κράτους το 2013 έναντι - 6,9% το 2012
- **Μείωση εισαγωγών**, που βελτίωσε το εξωτερικό ισοζύγιο (-5,6% στο δ' τρίμηνο) → -5,3% το 2013, η μικρότερη υποχώρηση στην πενταετία

Σταδιακή αποκλιμάκωση της ύφεσης στα τέλη του 2013

Στον αντίποδα:

- Οριακή αύξηση εξαγωγών (στο 0,5% στο δ' τρίμηνο), καθώς σημειώθηκε μείωση εξαγωγών προϊόντων (-1,7%) για πρώτη φορά μετά από ενάμισι χρόνο, αλλά ενίσχυση εξαγωγών υπηρεσιών (+3,4%)
- Ετήσια αύξηση **1,8% εξαγωγών** έναντι ίδιας έκτασης πτώσης το 2012: ~ €43 δισεκ. σταθερά οι εξαγωγές από το 2010
- **Ηπιότερη πτώση των επενδύσεων:** -6,7% πέρυσι από -17,8% το 2012
 - **Συνεχείς εναλλαγές τάσης σε κάθε τρίμηνο λόγω** διαφορών στο σχηματισμό αποθεμάτων σε σύγκριση με το ίδιο τρίμηνο του 2012
 - **Σταθερή μείωση επενδύσεων παγίου κεφαλαίου** καθ' όλο το 2013, -11 με -12%
 - Δεδομένου του αποθέματος παγίου κεφαλαίου το 2012 (€745 δισεκ.), **οι περυσινές επενδύσεις δεν επαρκούν για τις αποσβέσεις** (2,7% του παγίου)

Συνολική μείωση **ΑΕΠ κατά 3,9% το 2013**, έναντι αναθεωρημένης ύφεσης **7,0% το 2012** (από **6,4%**)

Αναθεώρηση που επιβεβαιώνει τις τότε σχετικές εκτιμήσεις του IOBE (-6,6% έως -6,9%)

Πρωτογενές πλεόνασμα το 2013 πολύ μεγαλύτερο του στόχου

- **Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης:** €3,84 δισεκ. έλλειμμα το 2013 (2,1% του ΑΕΠ) από €11,94 δισεκ. το 2012 (6,2% του ΑΕΠ)
 - **€5,6 δισεκ. χαμηλότερο** σε σχέση με στόχο Προϋπολογισμού 2013
- **Πρωτογενές Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης:** Πλεόνασμα €3,39 δισεκ. (1,9% του ΑΕΠ), αντί ελλείμματος €2,29 δισεκ. πρόπερσι (1,2% του ΑΕΠ)
 - **€2,6 δισεκ. υψηλότερο** έναντι στόχου Προϋπολογισμού 2013

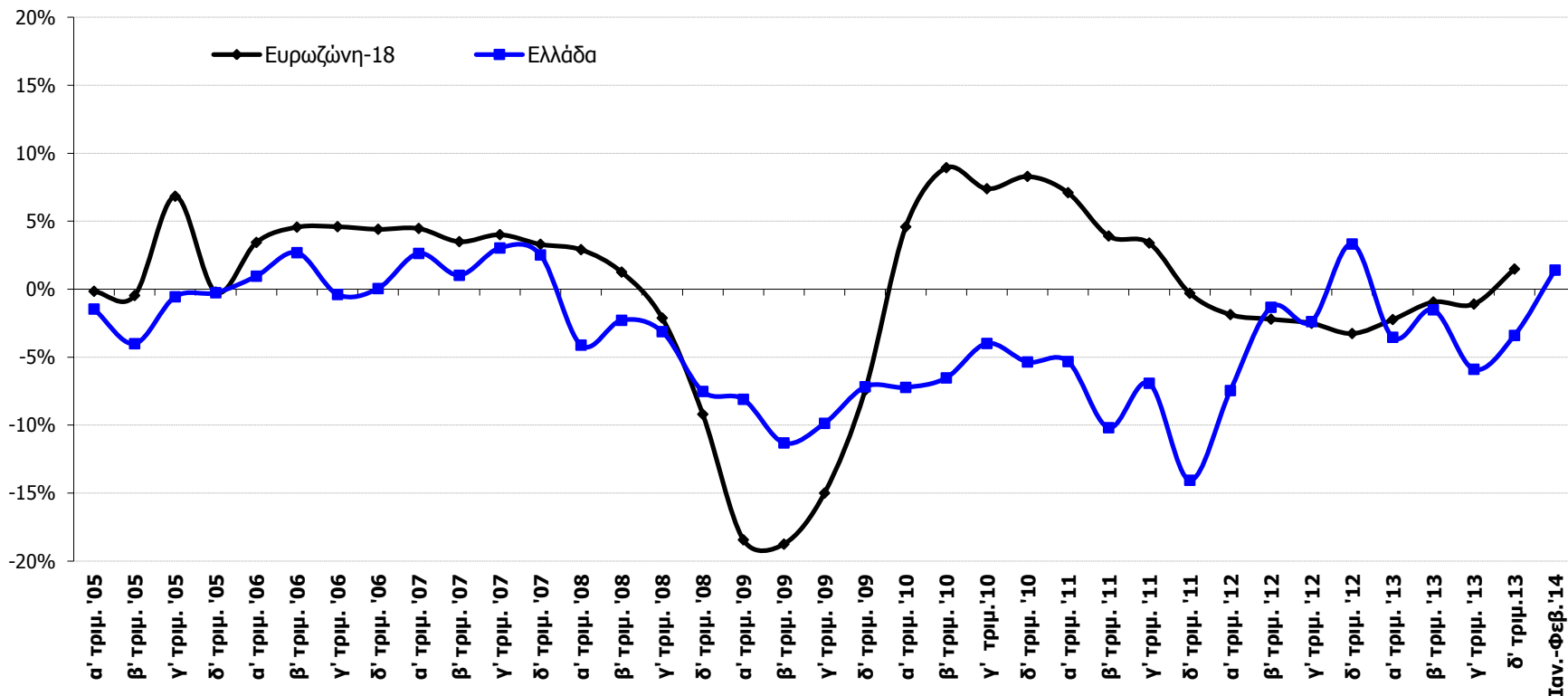
**Μοναδική δημοσιονομική προσαρμογή στην
Ευρώπη σε έκταση και χρόνο υλοποίησης...με
υφεσιακό ωστόσο κόστος**

Κρατικός Προϋπολογισμός 2014: σε τροχιά διατήρησης του περυσινού πλεονάσματος

- **Κρατικός Προϋπολογισμός Ιαν.-Μαρ. 2014:** Πλεόνασμα €1,6 δισεκ. → **€690 εκατ. περισσότερο** από το στόχο.
- **Αύξηση εσόδων 9,6%** αντί στόχου 3,2% για φέτος από:
 - Πολύ υψηλά μη φορολογικά έσοδα (πχ. πόροι Διαρθρωτικών Ταμείων)
 - Φορολογικά έσοδα προ επιστροφών χαμηλότερα 1,1%, έναντι στόχου αύξησης 2,3%
- **Περιορισμός πρωτογενών δαπανών: 13,7%**, πολύ περισσότερο από το φετινό στόχο (-5,4%)

Ανάκαμψη βιομηχανικής παραγωγής...

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

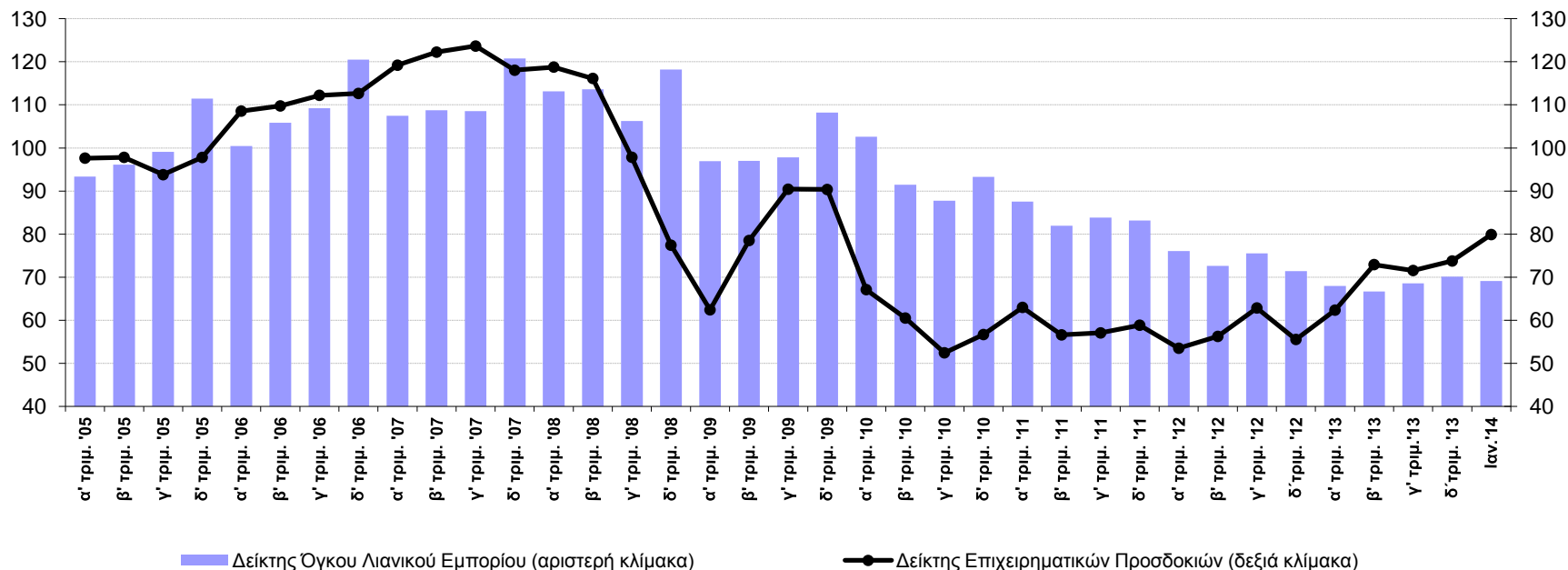
α' δίμηνο 2014: +1,4%

α' δίμηνο 2013: -4,6%

- Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας: +1,9%
- Μεταποιητικές Βιομηχανίες: +1,5%
- Ορυχεία Λατομεία: +1,3%

... σημαντική άμβλυση της κάμψης στο λιανικό εμπόριο, βελτιωμένες όμως οι προσδοκίες

Δείκτης Όγκου Λιανικού Εμπορίου (2005=100) και Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών Λιανικού Εμπορίου (1996-2006=100)

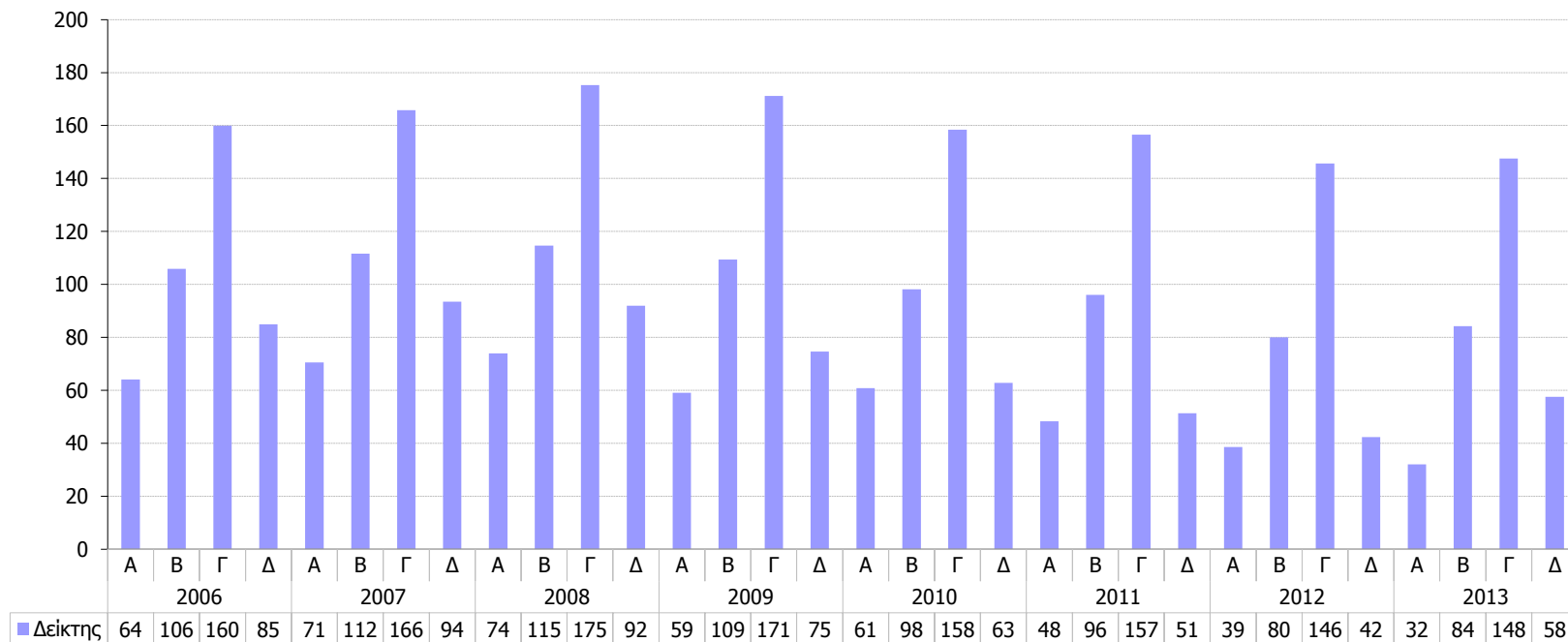

Πηγή: ΙΟΒΕ, ΕΛΣΤΑΤ

Δείκτης όγκου: -32% σε σχέση με το έτος βάσης 2005
 α' δίμηνο 2014: -1,9%
 α' δίμηνο 2013: -16,6%

Υπηρεσίες: με έντονο ρυθμό συνεχίζονται οι απώλειες. Εξαίρεση ο τουρισμός

Δείκτης Κύκλου Εργασιών σε Δραστηριότητες Υπηρεσιών Παροχής Καταλύματος και Εστίασης

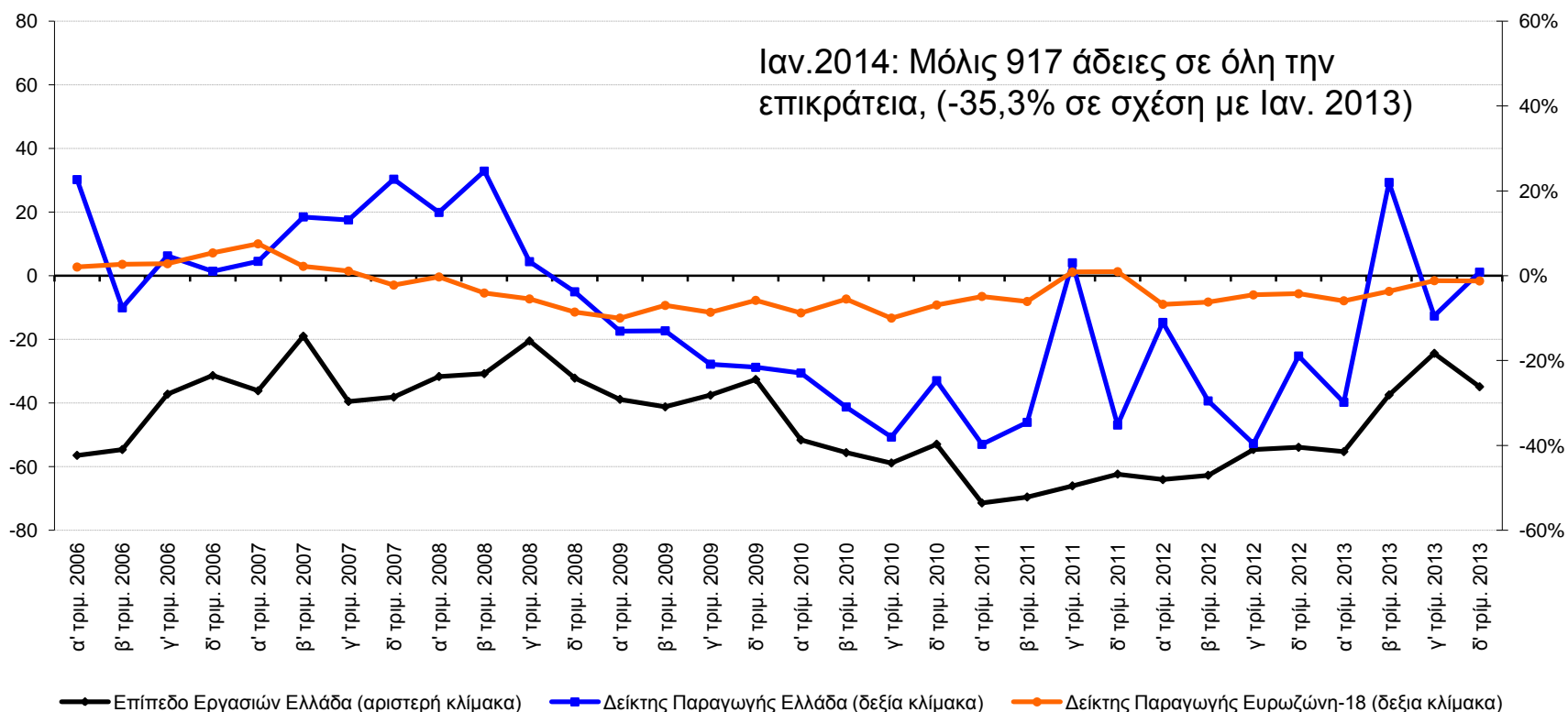

Πηγή: ΙΟΒΕ, ΕΛΣΤΑΤ

2013: +4,8%
2012: -12,9%

Ηπιότερη υποχώρηση το 2013 στις κατασκευές, αλλά -62% κάτω σε σχέση με το έτος βάσης

Δείκτης Παραγωγής στις Κατασκευές και Δείκτης Επιπέδου Εργασιών (τριμηνιαίες μεταβολές)

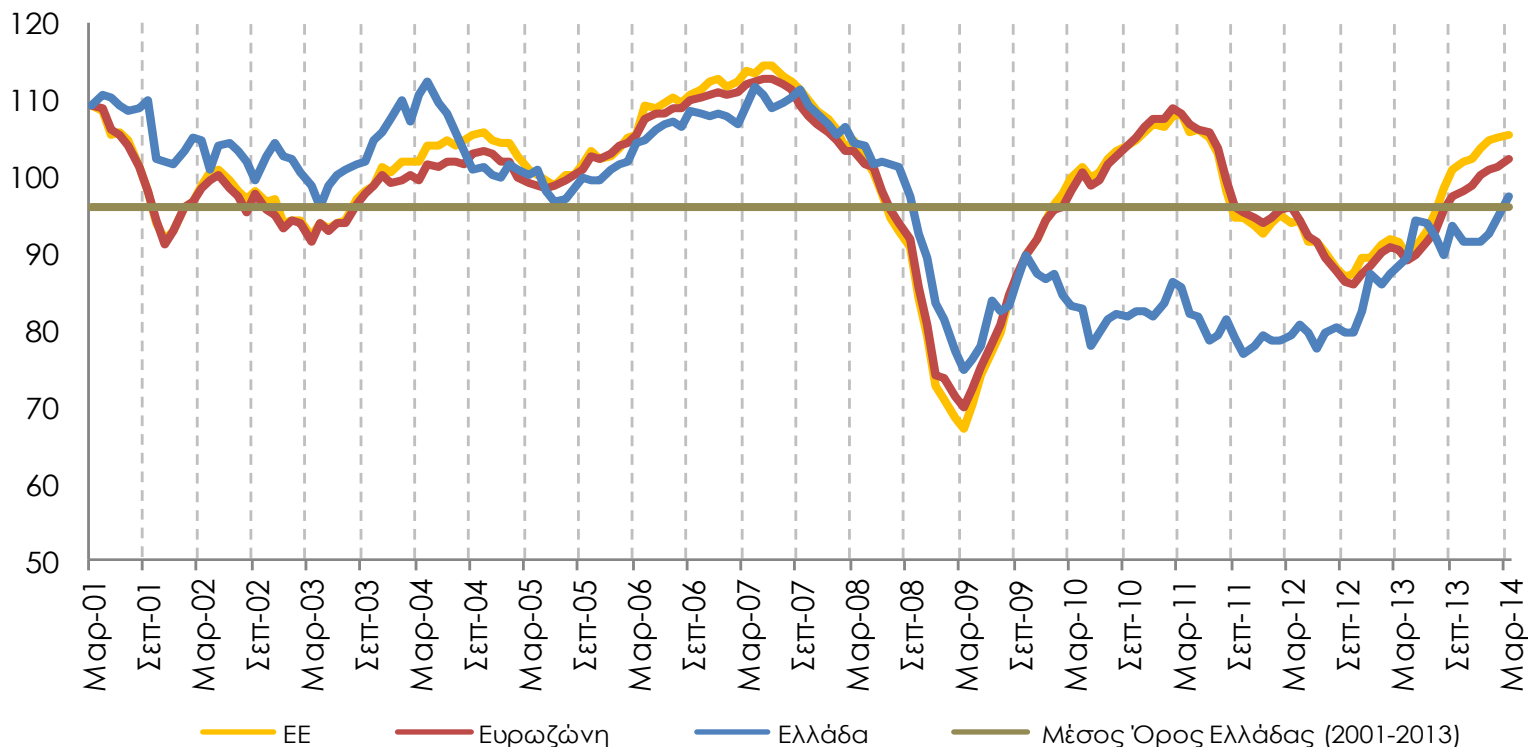

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Eurostat

2013: -4,1%
2012: -26,1%

Ανάκαμψη οικονομικού κλίματος στο πρώτο τρίμηνο του 2014, στην υψηλότερη επίδοση κατά μέσο όρο των τελευταίων 5 ½ ετών

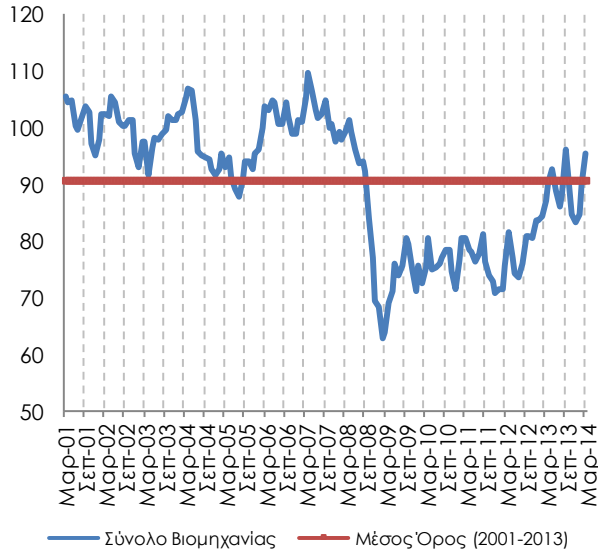
Δείκτης Οικονομικού Κλίματος

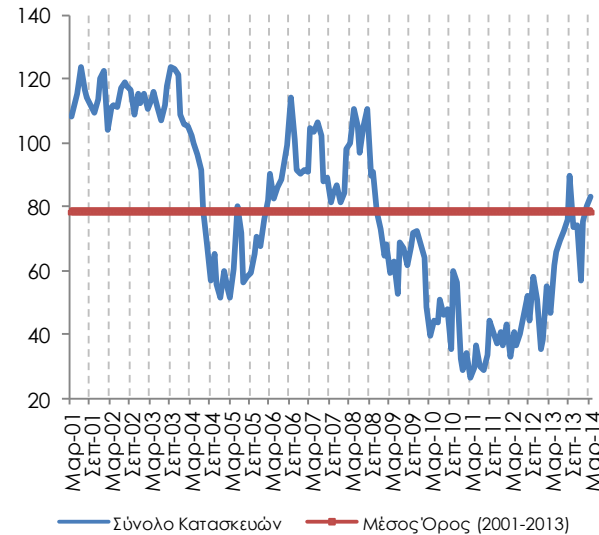
Πηγή: IOBE, European Commission

Βελτίωση προσδοκιών σε όλους τους τομείς, περισσότερο στις Κατασκευές και λιγότερο στη Βιομηχανία και τις Υπηρεσίες

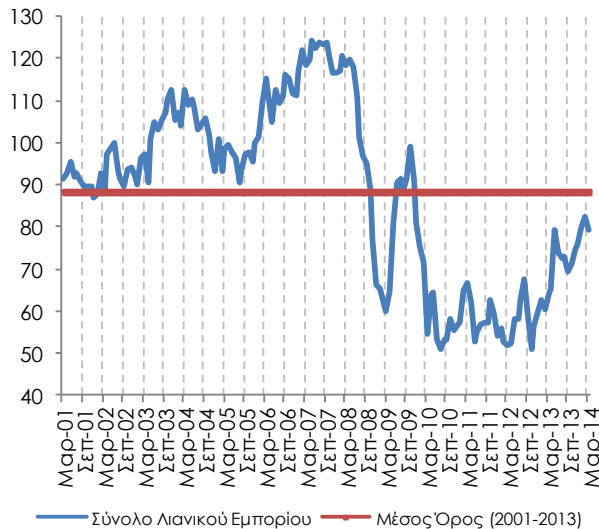
Βιομηχανία

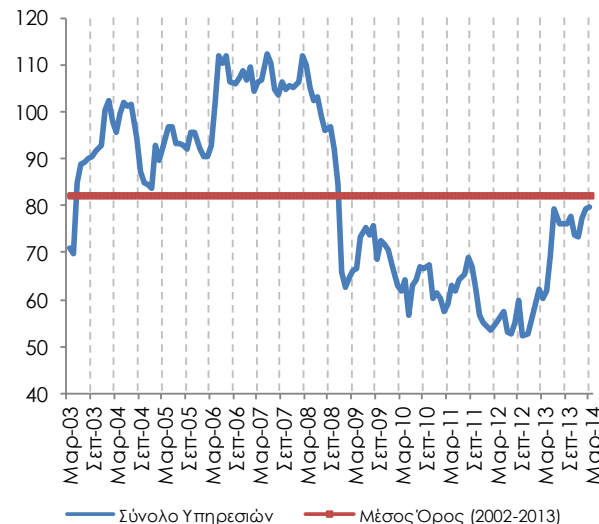
Κατασκευές

Λιανικό Εμπόριο

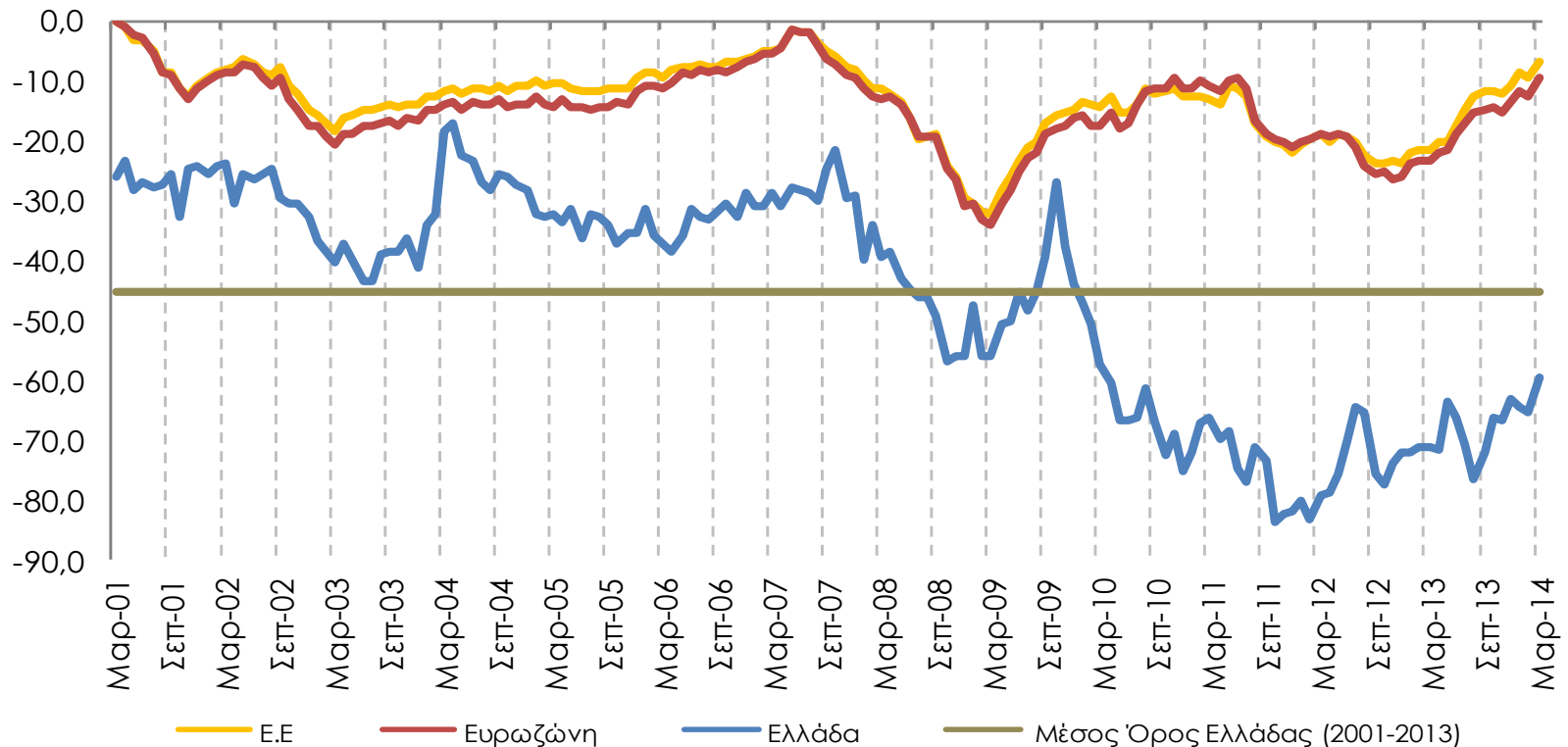

Υπηρεσίες

Βελτίωση καταναλωτικής εμπιστοσύνης, σε υψηλότερο επίπεδο έναντι και της αντίστοιχης περυσινής επίδοσης. Ανάκαμψη και στους μέσους ευρωπαϊκούς δείκτες

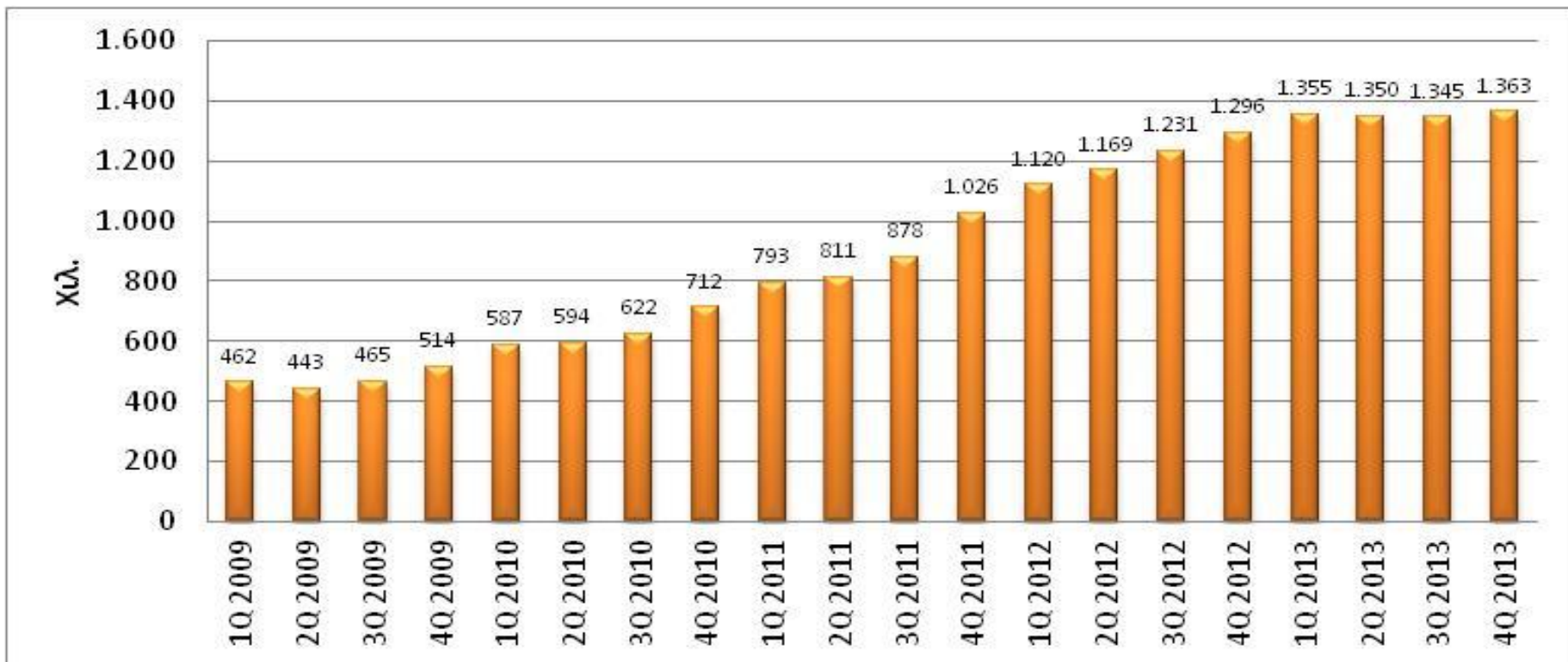
Καταναλωτική Εμπιστοσύνη

Πηγή: IOBE, European Commission

Σταθεροποίηση αριθμού ανέργων, αλλά με νέο ρεκόρ στα τέλη του 2013

Αριθμός ανέργων στην Ελλάδα, α' τρίμηνο 2009 - δ' τρίμηνο 2013

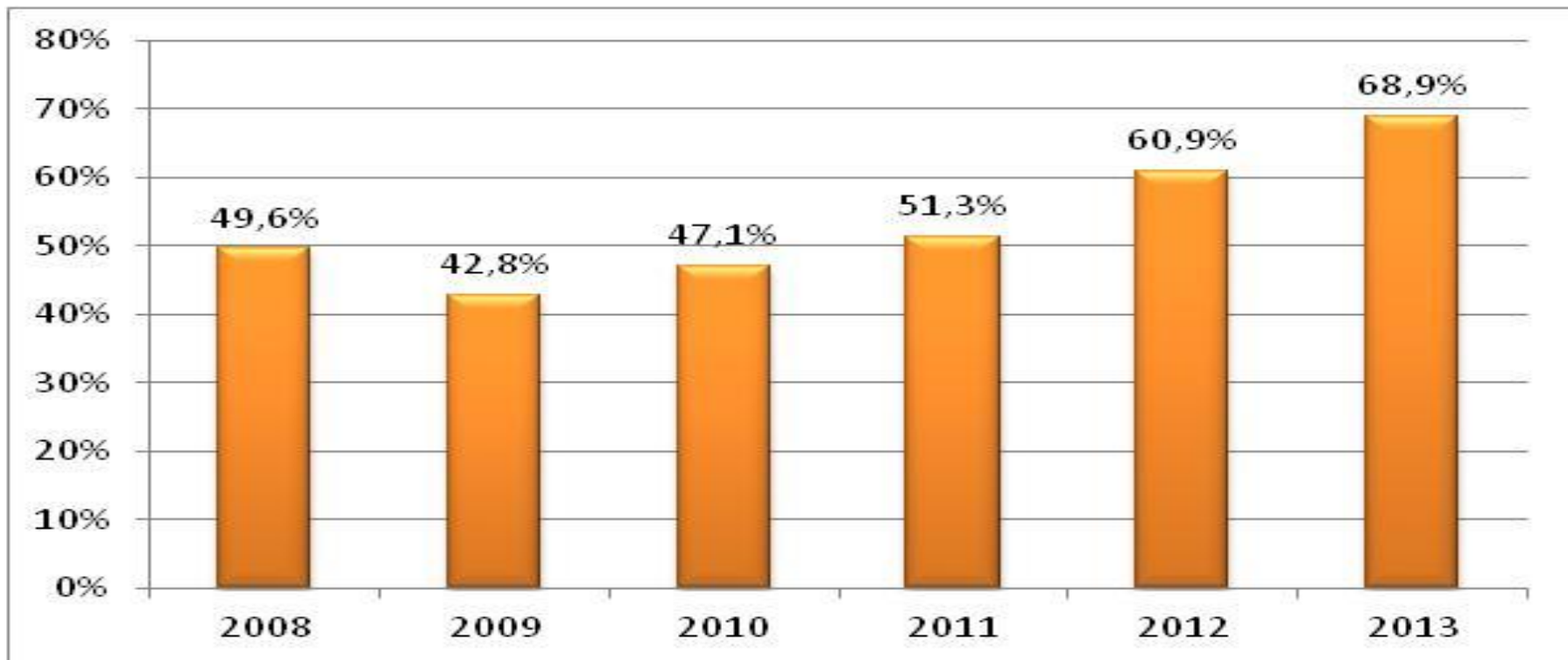

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

- Στο 27,5% η ανεργία το δ' τρίμηνο του 2013. Στο 27,3% το 2013 έναντι 24,3% το 2012
- Αύξηση απασχόλησης σε ετήσια βάση στην Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος (+8,3%), Ενημέρωση και επικοινωνία (+7,4%), Παροχή νερού (+2,7%), Δημόσια Διοίκηση (+ 0,3%)
- Αντίθετα, στον κλάδο του Τουρισμού η απασχόληση μειώθηκε κατά 4,3%
- Οριακή μείωση στις αρχές του έτους: Στο 26,8% τον Ιανουάριο, 0,8 μονάδες χαμηλότερα από πέρυσι

..και σταθερά υψηλή μακροχρόνια ανεργία

Μακροχρόνια άνεργοι ως ποσοστό του συνόλου των ανέργων

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

➤ Ο αριθμός των μακροχρόνια ανέργων (> 12 μήνες) το 2013 (932 χιλ.) έχει σχεδόν πενταπλασιαστεί σε σχέση με το 2008 (187 χιλ.)

Σημαντική υποχώρηση του κόστους εργασίας στον ιδιωτικό και το δημόσιο τομέα

Κόστος Εργασίας

Πηγές: Eurostat, ΕΛΣΤΑΤ

(*) Προσωρινά στοιχεία. Χρησιμοποιήθηκε ο δείκτης κόστους εργασίας της ΕΛ.ΣΤΑΤ ο οποίος είναι εποχικά διορθωμένος, χωρίς όμως να έχει διορθωθεί και βάσει των εργάσιμων ημερών του τριμήνου, όπως ισχύει με τα στοιχεία της Eurostat.

-5,2% το κόστος εργασίας στον ιδιωτικό τομέα το γ' τρίμηνο 2013, συνεχίζεται η επιβράδυνση της πτώσης. Παρόμοια τάση στο δημόσιο τομέα.

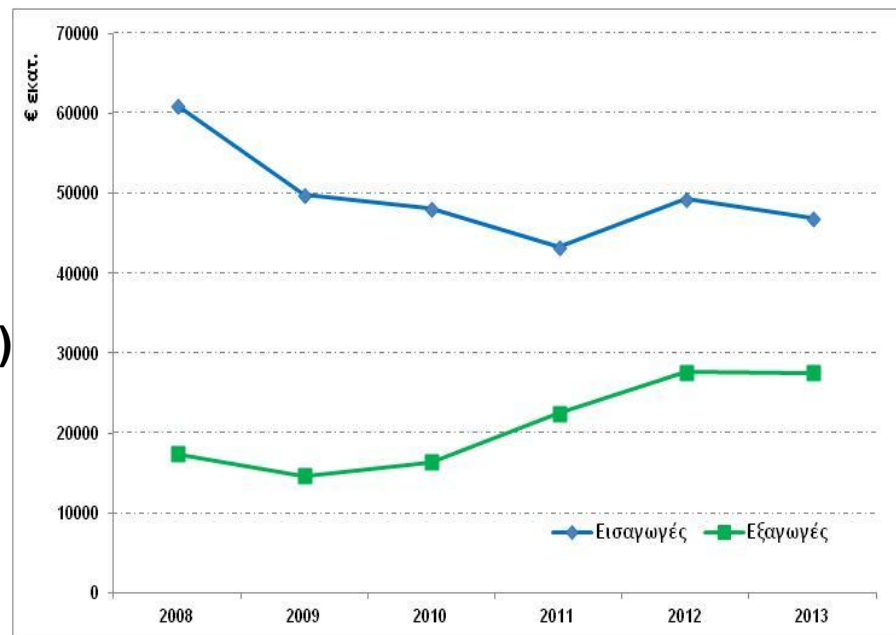
Σημαντική συρρίκνωση εμπορικού ισοζυγίου αγαθών το 2013

- **Εξαγωγές:** -0,2% το 2013 (€27,3 δισ., με τα πετρελαιοειδή)
 - -2,1% (16,8 δισεκ.) χωρίς πετρελαιοειδή
- **Εισαγωγές:** -5,2% (€46,1 δισ.)
- **Εμπορικό έλλειμμα:** -11,5%
- **Ενίσχυση εξαγωγών σε «Αγροτικά προϊόντα» (+3,5%) και «Καύσιμα» (+2,2%)**

Αγορές: απώλειες σε Βαλκάνια (-7%), Κύπρο (-14,4%), ΗΠΑ (-9,2%), Γαλλία (-4,2%) και Ρωσία (-12,3%), αλλά Κίνα (+10,2%)

- **άνοδος** στην EU15 (+6,4%) με Ιταλία (+15,5%), Ην. Βασίλειο (+13,5%), Ισπανία (+6,5%), Αυστρία (+20%), Γερμανία (+1,1%) Τουρκία (+8,6%)

Αξία ελληνικών εξαγωγών και εισαγωγών κατά τα έτη, 2008-2013

Ιαν.- Φεβ. 2014

Εξαγωγές: -4% (€4,1 δις.)
Εισαγωγές: -5,6% (€7,7 δις.)
Εμπορικό Έλλειμμα: -2,16%

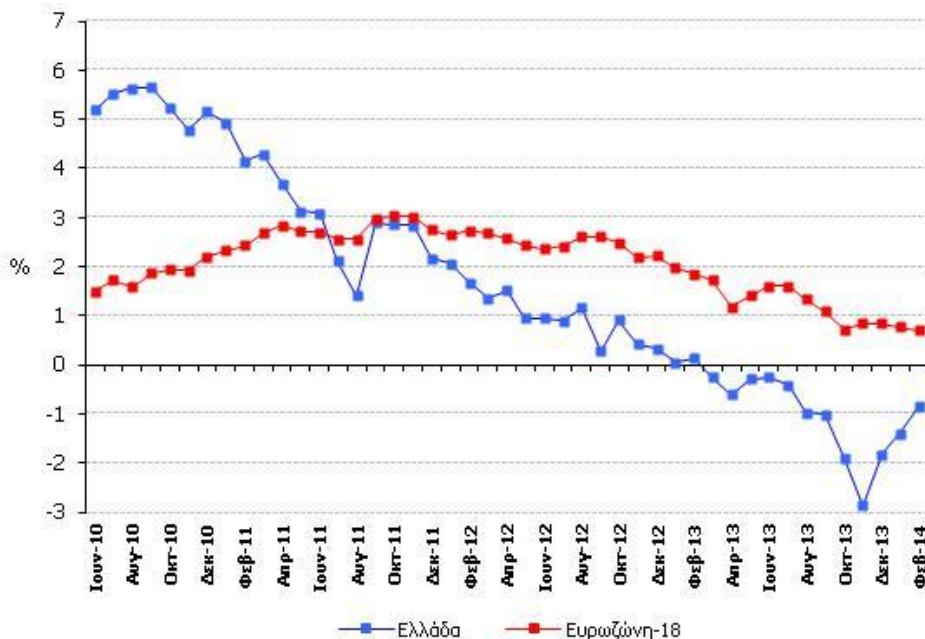
Ελλάδα: από τους χαμηλότερους πληθωρισμούς στην Ευρωζώνη, με τον ΓΔΤΚ σε ιστορικά χαμηλό επίπεδο

2013: -0,9%

Α' τρίμηνο 2014: ΓΔΤΚ: -1,2%

- ΕΖ:0,7% (α' δίμηνο)

Εξέλιξη πληθωρισμού βάσει ΕνΔΤΚ, Ετήσιες ΠΜ

Αρνητικός πληθωρισμός στις περισσότερες κατηγορίες αγαθών

Ιανουάριος 2014: μειώσεις στις τιμές εισαγόμενων πρώτων υλών:

-2,6% έναντι **-0,5%** για EU17

Δείκτη Εγχώριας Αγοράς:

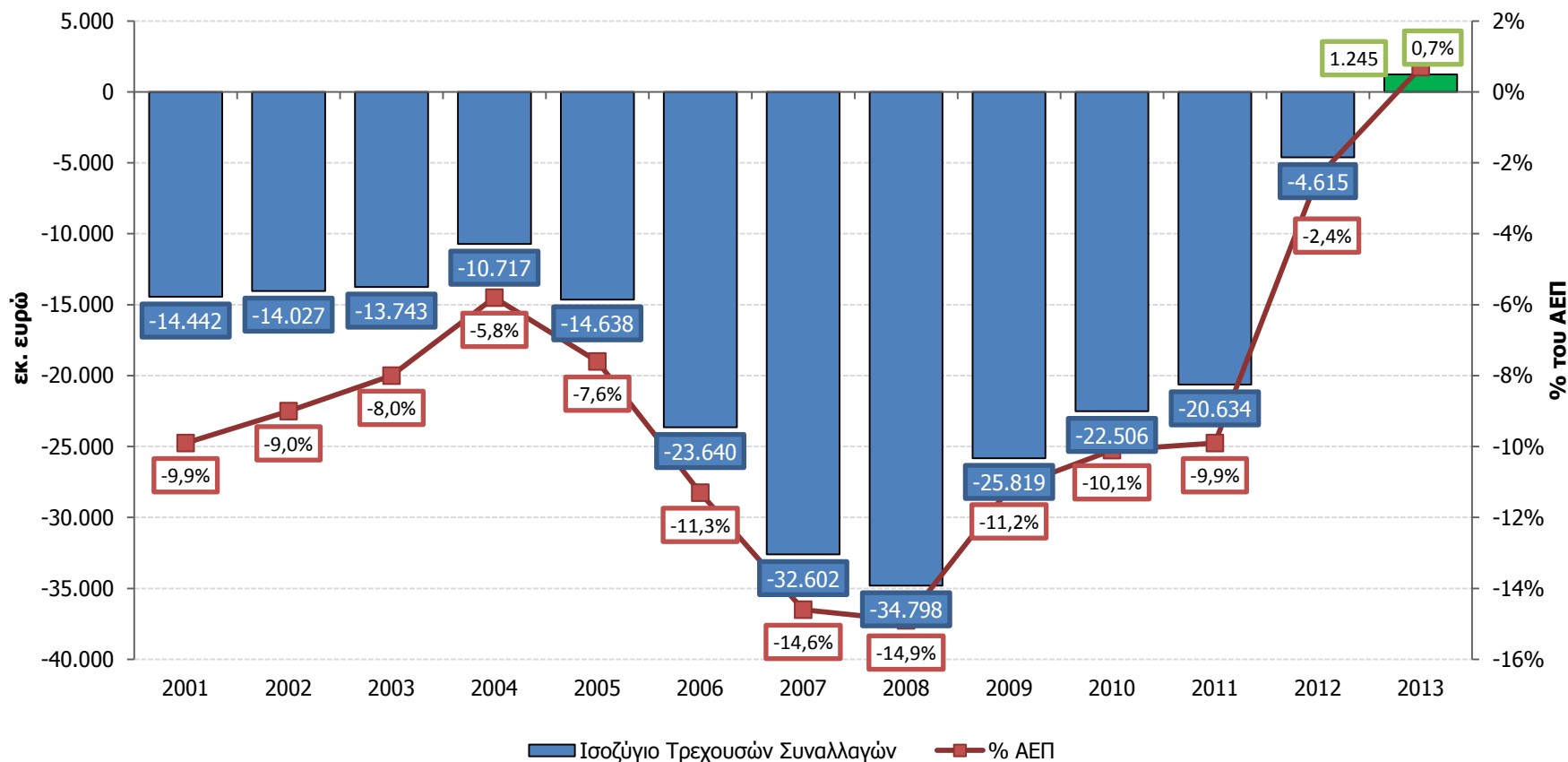
-2% (α' δίμηνο του 2014) έναντι ανόδου **5,5%** (α' 2μηνο του 2013)

ΔΕΠΑ-Gazprom: **15% μείωση** της τιμής του Φυσικού αερίου → βιομηχανικό και καταναλωτικό τιμολόγιο, **-10,5%**

Πρόβλεψη ΙΟΒΕ για το σύνολο του 2014: **-0,6%**

Το ισοζύγιο ΤΣ μετατρέπεται σε πλεονασματικό* το 2013, για πρώτη φορά εδώ και σχεδόν 30 χρόνια

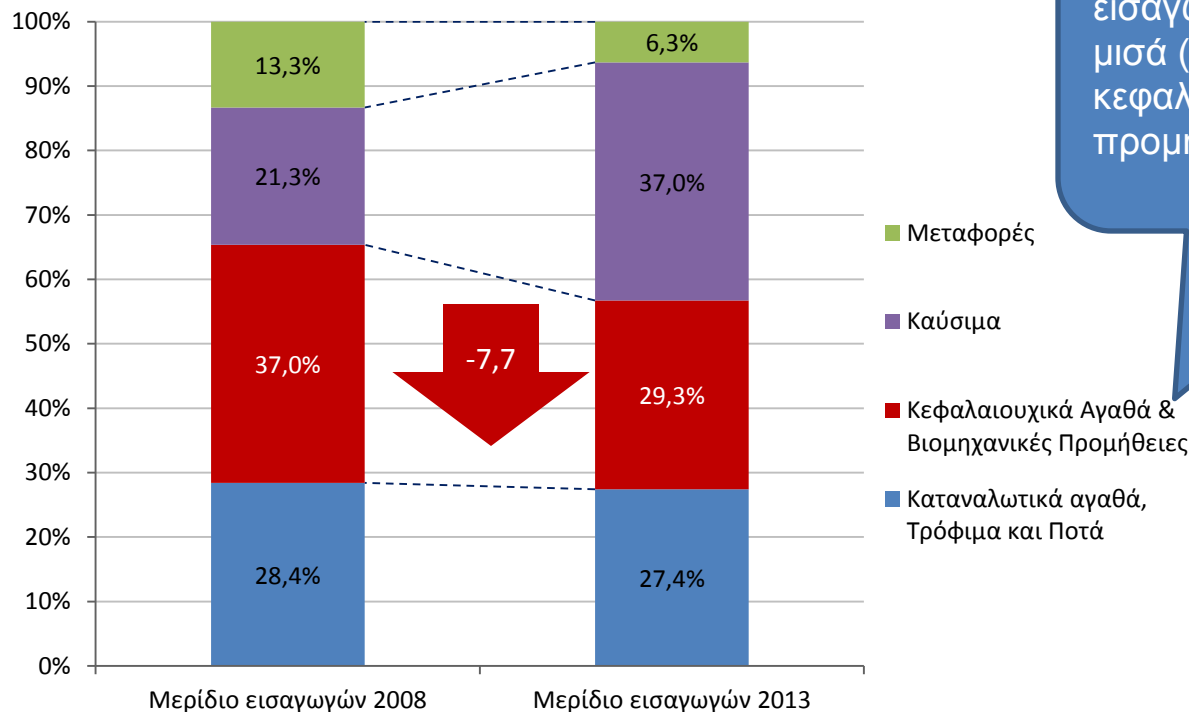
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών, Ιανουάριος – Δεκέμβριος 2001-2013

Πηγή: ΤτΕ

*Κυρίως λόγω της καταβολής της 1ης δόσης των εσόδων του προγράμματος αγοράς τίτλων (SMP) από ΕΚΤ

Η μείωση των εισαγωγών ευθύνεται για τα $\frac{3}{4}$ της προσαρμογής του Ισοζυγίου από το 2008...

Από τη μείωση κατά €20,4 δισεκ. των εισαγωγών, την περίοδο 2008-2013, τα μισά (€10,2 δισεκ.) αφορούν σε κεφαλαιουχικά αγαθά και βιομηχανικές προμήθειες

Πηγή: Eurostat

... ωστόσο, η μείωση αυτή προήλθε σε πολύ μεγάλο βαθμό από την πτώση στις εισαγωγές κεφαλαιουχικών αγαθών, τα οποία είναι αναγκαία για την παραγωγική ενίσχυση της οικονομίας

Μεσοπρόθεσμες εξελίξεις

- **Υλοποίηση αποφάσεων από διαπραγματεύσεις με τρόικα**
 - Μη αναγκαία πρόσθετα μέτρα
 - Επιστροφή μέρους περυσινού πρωτογενούς πλεονάσματος σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες – κατηγορίες δημοσίων υπαλλήλων
 - Συνέχιση αναδιάρθρωσης απασχόλησης στο δημόσιο τομέα
 - Διαρθρωτικές αλλαγές σε κλάδους και επαγγέλματα που είχαν αναβληθεί επανειλημμένα
 - Δεν αναβάλλεται η εφαρμογή μέτρων φορολογικού χαρακτήρα που αποφασίστηκαν πέρυσι για φέτος (πχ. κατάργηση φοροαπαλλαγών, αύξηση παρακράτησης φόρου συνταξιούχων, φορολόγηση περισσότερων φυσικών προσώπων ως νομικά πρόσωπα)
- **Επενέργειες επιστροφής ελληνικού κράτους στις αγορές κεφαλαίου**
 - Αίρει τον απομονωτισμό → Ενισχύει διεθνώς την εμπιστοσύνη στις δυνατότητες της χώρας να διέλθει τη δύσκολη τρέχουσα φάση
 - **Ανάκτηση σημαντικού μέρους της αξιοπιστίας της χώρας** που χάθηκε τα προηγούμενα χρόνια – Αυξημένη εμπιστοσύνη εταίρων-δανειστών και διεθνών επενδυτών
 - Χαμηλώνει το κόστος του βραχυπρόθεσμου κρατικού δανεισμού
 - Προλειαίνει το έδαφος για την επιστροφή των τραπεζών στις αγορές κεφαλαίων → σταδιακή τόνωση ρευστότητας της οικονομίας

Μεσοπρόθεσμες εξελίξεις

- **Συνεχίζεται-ολοκληρώνεται η θωράκιση του τραπεζικού συστήματος**
 - Αυξήσεις κεφαλαίου για διασφάλιση κεφαλαιακής επάρκειας με σημαντική συμμετοχή ξένων επενδυτών → απόδειξη εμπιστοσύνης στην ευστάθεια των τραπεζών
 - Σταδιακή επιστροφή στις διεθνείς αγορές κεφαλαίων:
 - ❖ Ήδη έγινε το πρώτο βήμα (Πειραιώς)
 - ❖ Κλιμάκωση προσεχώς της κινητικότητας, μετά την έκδοση κρατικού ομολόγου
 - Επί τη βάση αυτών των εξελίξεων, δημιουργούνται σημαντικές δυνατότητες στήριξης της ρευστότητας και των επενδύσεων μετά τα stress tests από την ΕΚΤ
- **Διαπραγματεύσεις για την ελάφρυνση της εξυπηρέτησης χρέους**
 - Ισχυρό «διαπραγματευτικό χαρτί» το υψηλό πρωτογενές πλεόνασμα
 - Αναμένονται περαιτέρω διευκολύνσεις:
 - ❖ Μετάθεσης έναρξης-ολοκλήρωσης πληρωμής τόκων και δανειακού κεφαλαίου
 - ❖ Μείωση επιτοκίων
 - ❖ Επανεκτίμηση ίσως μέρους του χρέους (περιουσιακά στοιχεία Δημοσίου, αξία μετοχών σε Τράπεζες και μελλοντικές απαιτήσεις από Ευρωζώνη)

Προβλέψεις 2014

- Αποκλιμάκωση μείωσης καταναλωτικών δαπανών νοικοκυριών: ~-1,5 με -2,0% από ~-6,0% πέρυσι
 - Πιέσεις σε εισοδήματα μισθωτών-συνταξιούχων μέσω διεύρυνσης άμεσης φορολογίας/φορολογικής βάσης και κατάργησης φοροαπαλλαγών
 - Συγκράτηση πτώσης από ενίσχυση απασχόλησης μέσω: εκτεταμένων διαρθρωτικών αλλαγές σε αγορά εργασίας, εποχικής απασχόλησης στον τουρισμό, προγραμμάτων ΟΑΕΔ → τόνωση εισοδήματος & κατανάλωσης
- Συνέχιση περιστολής δημόσιας κατανάλωσης
 - Αναδιάρθρωση επιχειρήσεων υπό κρατικό έλεγχο και απασχόλησης στο δημόσιο τομέα → **Μικρότερη μείωση δημόσιας κατανάλωσης: ~-3,0% (2013: ~-4,1%)**
- Βελτίωση επενδυτικού κλίματος-άνοδος επενδύσεων(~5-8%)
 - ο Επιτάχυνση ΠΔΕ κατά 80% στο αρχικό δίμηνο του 2014
 - ο Μεγαλύτερη δραστηριότητα ΤΑΙΠΕΔ (παρά τις ήδη παρατηρούμενες καθυστερήσεις)
 - ο Ενίσχυση εμπιστοσύνης διεθνών επενδυτών κατόπιν δημοσιονομικών αποτελεσμάτων & επιστροφής σε αγορές → αύξηση επενδυτικού ενδιαφέροντος (ιδιωτικοποιήσεις, άμεσες επενδύσεις)
 - ο Στήριξη ρευστότητας-επενδύσεων από τις τράπεζες κατόπιν ΑΜΚ, επιστροφής στις αγορές και stress tests ΕΚΤ
 - ο **Παραμένουν διαρθρωτικά προβλήματα στο επενδυτικό περιβάλλον:** συνεχώς μεταβαλλόμενο φορολογικό σύστημα, κόστος ενέργειας

Προβλέψεις 2014

Εξωτερικός Τομέας

- **Μεγαλύτερη αύξηση εξαγωγών φέτος: ~+4,0% από ~+1,8%**
 - Υψηλότερη ζήτηση εξαγωγών υπηρεσιών:
 - ❖ Νέα διεύρυνση διεθνούς τουριστικού ρεύματος
 - ❖ Κλιμάκωση μεταφορικών δραστηριοτήτων (πχ. μέσω ΟΛΠ)
 - Η Ευρωζώνη, κύριος εξαγωγικός προορισμός ελληνικών προϊόντων, δεν παρουσιάζει την αναμενόμενη δυναμική στη ζήτησή της
- **Νέα μείωση εισαγωγών, ηπιότερη από ότι πέρυσι (~-2,0% με -3,0%)**
- **Αναμένεται πρωτογενές πλεόνασμα στο εξωτερικό ισοζύγιο**

Σταθεροποίηση προϊόντος ελληνικής οικονομίας το 2014, πιθανή μικρή αύξησή του

Προβλέψεις 2014

- **Κάμψη ανεργίας**, για πρώτη φορά από το 2008
 - Διαρθρωτικές αλλαγές στην αγορά εργασίας (μεταξύ των οποίων και μείωση εισφορών)
 - Αυξημένη εποχική απασχόληση στον Τουρισμό
 - Προγράμματα ΟΑΕΔ

Εκτίμηση IOBE για ανεργία 2014: **26,0%** (2013:~27,3%)

- **Συνέχιση πτώσης τιμών**
 - ο Δεν προβλέπεται πλέον αύξηση ή επιβολή νέων έμμεσων φόρων για φέτος
 - ο Αποκλιμάκωση τιμών και από τις περισσότερες παρεμβάσεις στη λειτουργία αγορών (προτάσεις ΟΟΣΑ)
 - ο Συγκράτηση μείωσης από ηπιότερη πτώση της κατανάλωσης
- ο **Αποπληθωρισμός και το 2014: -0,6%**, έναντι -0,9% πέρυσι

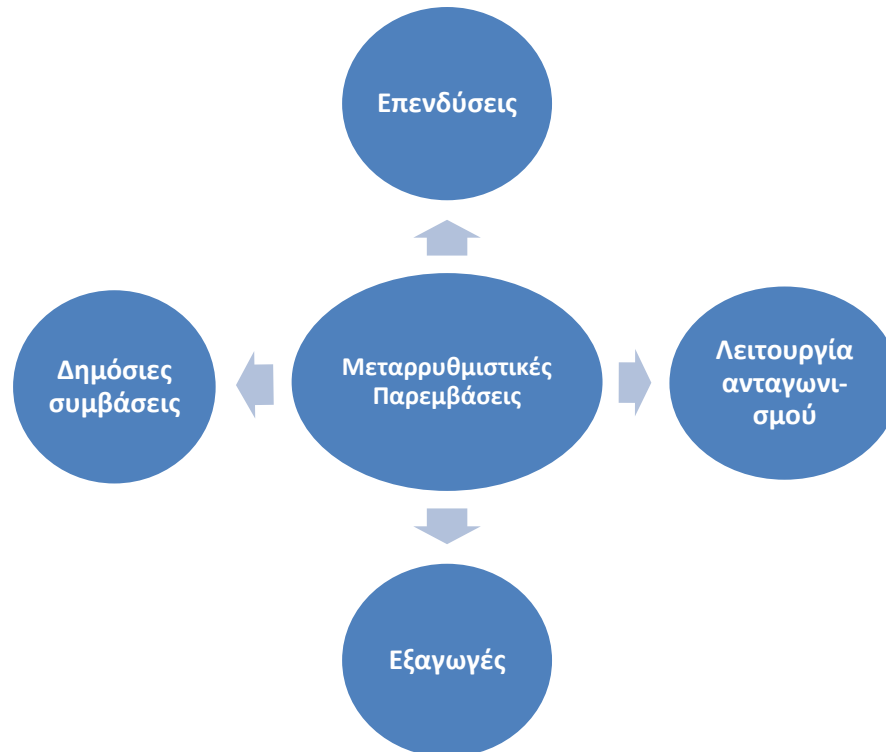
Ειδική Έκθεση ΙΟΒΕ

ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΑΛΛΑΓΩΝ

Η υλοποίηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων αναμένεται να έχει πολλαπλά οφέλη για την οικονομία και την κοινωνία

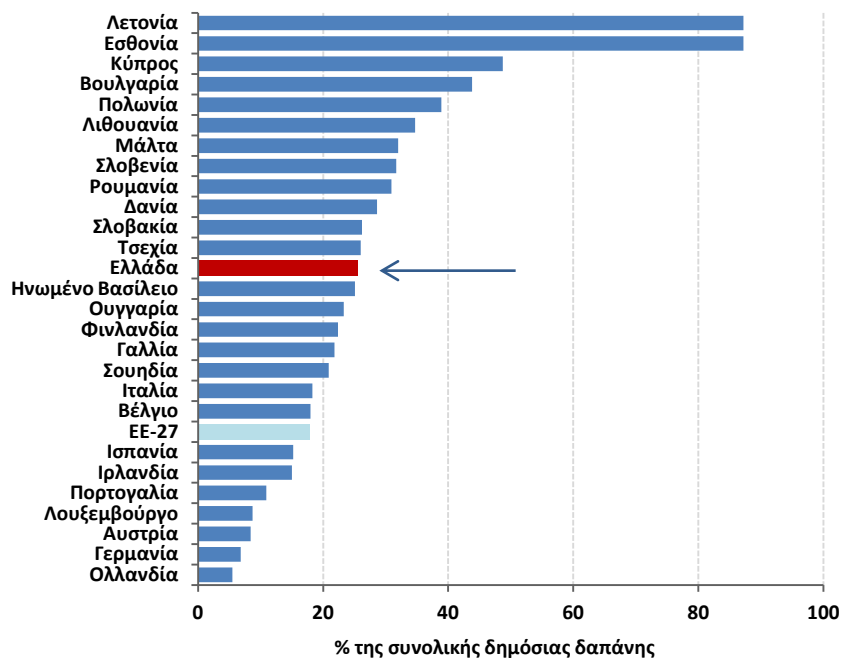
- Η υιοθέτηση διαρθρωτικών παρεμβάσεων μπορεί να συμβάλλει ουσιαστικά
 - Στη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος
 - Στην ενθάρρυνση των επενδύσεων και της διεθνοποίησης και
 - Στην ενίσχυση του ανταγωνισμού σε αγορές αγαθών και υπηρεσιών

Σκοπό της μελέτης αποτελεί η καταγραφή μεταρρυθμιστικών παρεμβάσεων σε βασικές πτυχές της επιχειρηματικής δραστηριότητας

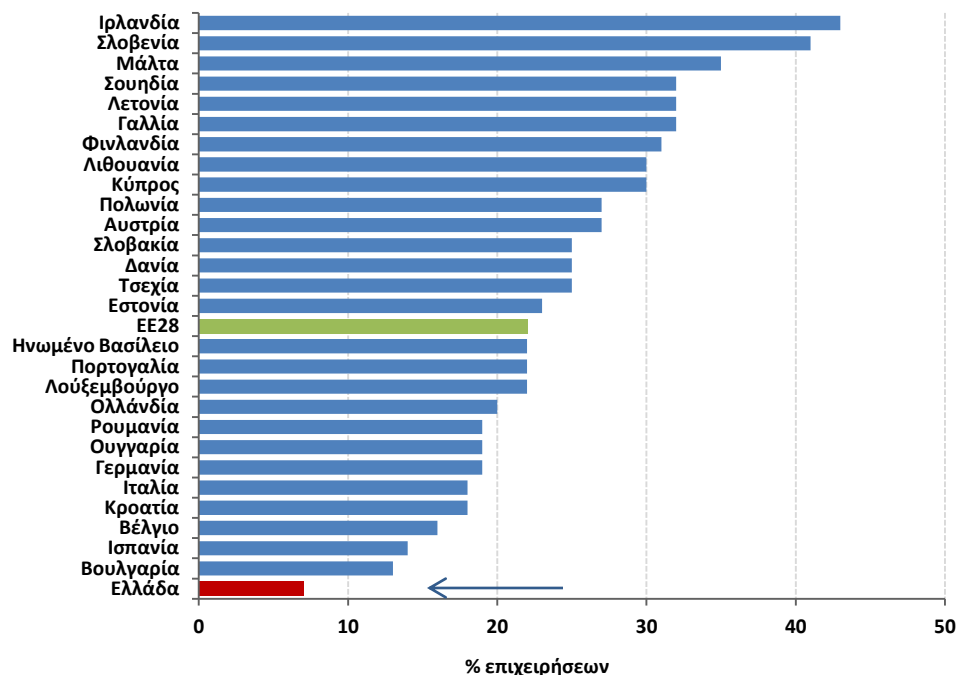

Η βελτίωση του συστήματος δημοσίων συμβάσεων συγκαταλέγεται στις κύριες προτεραιότητες της ΕΕ

Αξία προκηρύξεων στο Tenders Electronic Daily to 2011

Χρήση ηλεκτρονικών συστημάτων δημοσίων διαγωνισμών από επιχειρήσεις, 2012

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Πηγή: Eurostat

Σχετικά υψηλό το ποσοστό προκηρύξεων στην Ευρωπαϊκή πλατφόρμα TED. Ωστόσο, σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες έχουν τεθεί σε λειτουργία εθνικά ηλεκτρονικά συστήματα εδώ και χρόνια.

Η χρήση των συστημάτων δημοσίων συμβάσεων στην Ελλάδα από τις επιχειρήσεις υστερεί σημαντικά.

Οι μεταρρυθμίσεις στον τομέα δημόσιων συμβάσεων στην Ελλάδα

- **Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημόσιων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ)**
 - Ιδρύθηκε (Σεπτέμβριος 2011) με σκοπό τη διασφάλιση της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων.
- **Υιοθέτηση ηλεκτρονικών μέσων για ανάθεση δημόσιων συμβάσεων (e-procurement)**
 - Από το 2014, οι φορείς Κεντρικής Διοίκησης υποχρεούνται να διενεργούν τους διαγωνισμούς τους (για έργα με προϋπολογισμό >60 χιλ. ευρώ) μέσω του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημόσιων Συμβάσεων
- **Αύξηση του μεριδίου αναθέσεων μέσω κεντρικών αρχών προμηθειών και απλοποίηση του θεσμικού πλαισίου**

Εμπειρική ανάλυση

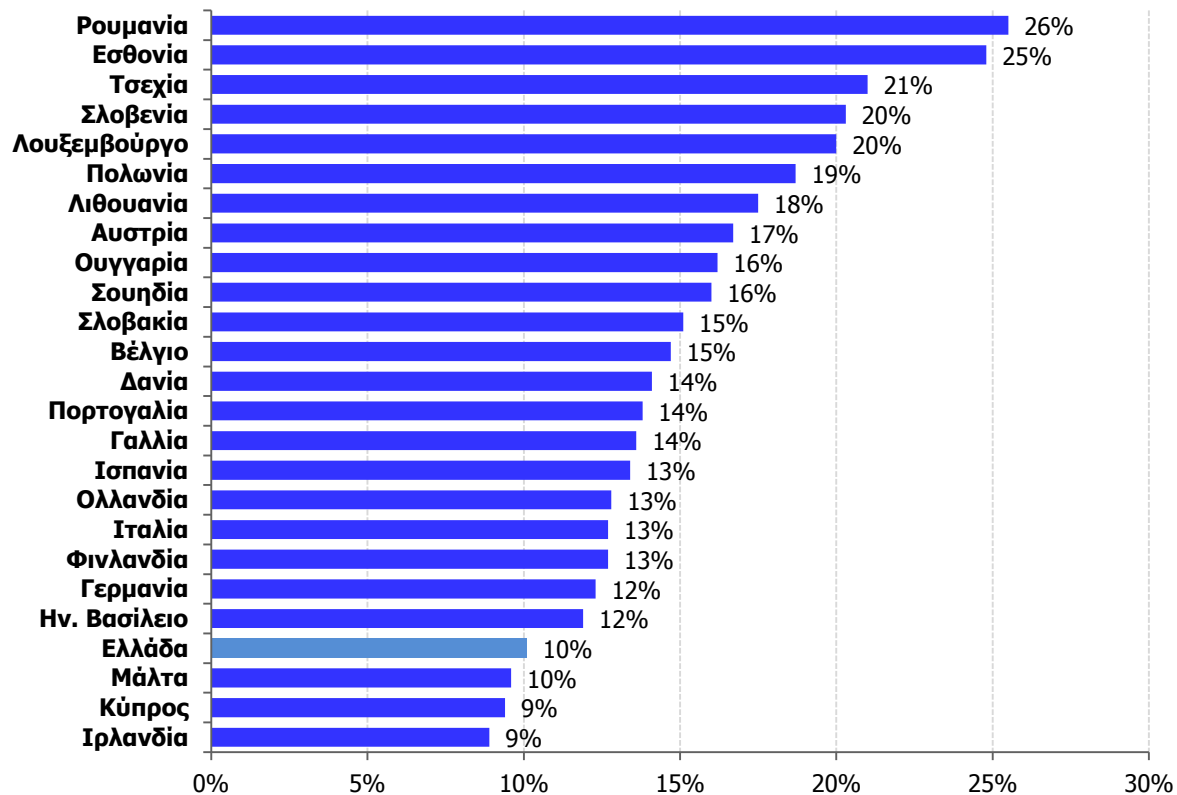
Στο πεδίο του κανονιστικού πλαισίου, εξετάστηκε η επίδραση από τη βελτίωση της διαφάνειας στο κόστος των δημοσίων συμβάσεων στην Ελλάδα, χρησιμοποιώντας εμπειρικά δεδομένα από 2218 συμβάσεις δημοσίων προμηθειών.

Τα αποτελέσματα υποδεικνύουν ότι η βελτίωση της διαφάνειας μέσω της ίδρυσης του ΕΑΑΔΗΣΥ θα μπορούσε να οδηγήσει σε μείωση του κόστους των προμηθειών κατά 3,5%.

Η τόνωση των επενδύσεων αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ανάκαμψη της οικονομίας

- Η συνεισφορά των επενδύσεων (επιχειρηματικών, αλλά και Ξένων άμεσων) στο εγχώριο προϊόν είναι χαμηλή

Επενδύσεις (εξαιρουμένων των ακινήτων) ως % του ΑΕΠ στην ΕΕ-27, 2012

Μεταρρυθμίσεις στον τομέα των επενδύσεων στην Ελλάδα

- Αδειοδότηση νέων επιχειρήσεων και επενδυτικών σχεδίων
 - Θέσπιση της «Υπηρεσίας Μιας Στάσης» για τη σύσταση ομορρυθμων και ετερορρυθμων εταιριών (Ιούνιος, 2010)
 - Επιτάχυνση υλοποίησης στρατηγικών επενδύσεων (fast track, Δεκέμβριος 2010)
 - «Ελλάδα Φιλική στις Επιχειρήσεις» (Νόμος 4072/2012, Φεβρουάριος 2012)
 - Νέα εταιρική μορφή – Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία με ελάχιστο κεφάλαιο ένα ευρώ (Φεβρουάριος 2012).
- Χωροταξικό κτηματολόγιο και λειτουργία βιομηχανικών περιοχών

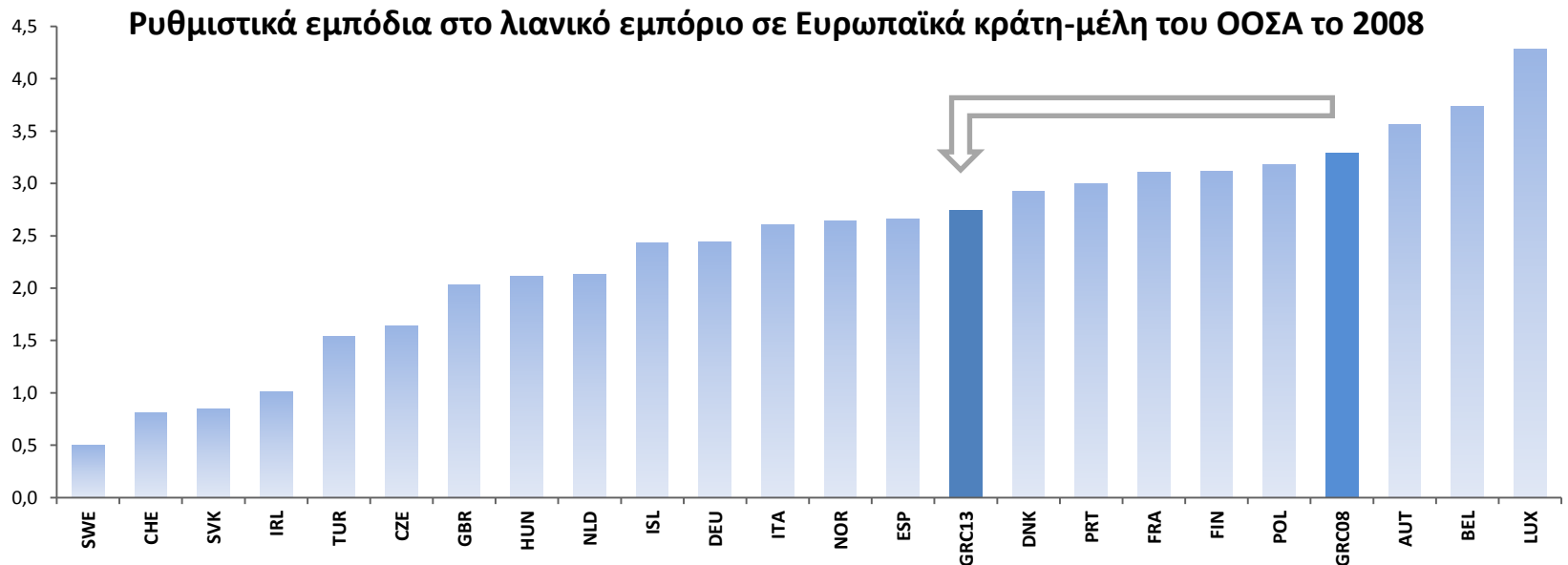
Εμπειρική ανάλυση

Η μείωση του διοικητικού βάρους έχει μετρήσιμη επίδραση στις επιχειρηματικές επενδύσεις. Το δυνητικό όφελος από τις μεταρρυθμίσεις στο επιχειρηματικό περιβάλλον στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2010-2013 ανέρχεται σε 0,9% του ΑΕΠ (€1,6 δισεκ.).

Η εμπειρική εκτίμηση υποδεικνύει ότι περαιτέρω απλοποίηση των διαδικασιών για την ίδρυση επιχειρήσεων μπορεί να επιφέρει επιπλέον αύξηση των επενδύσεων κατά 0,4% του ΑΕΠ ή €730 εκατ. ετησίως.

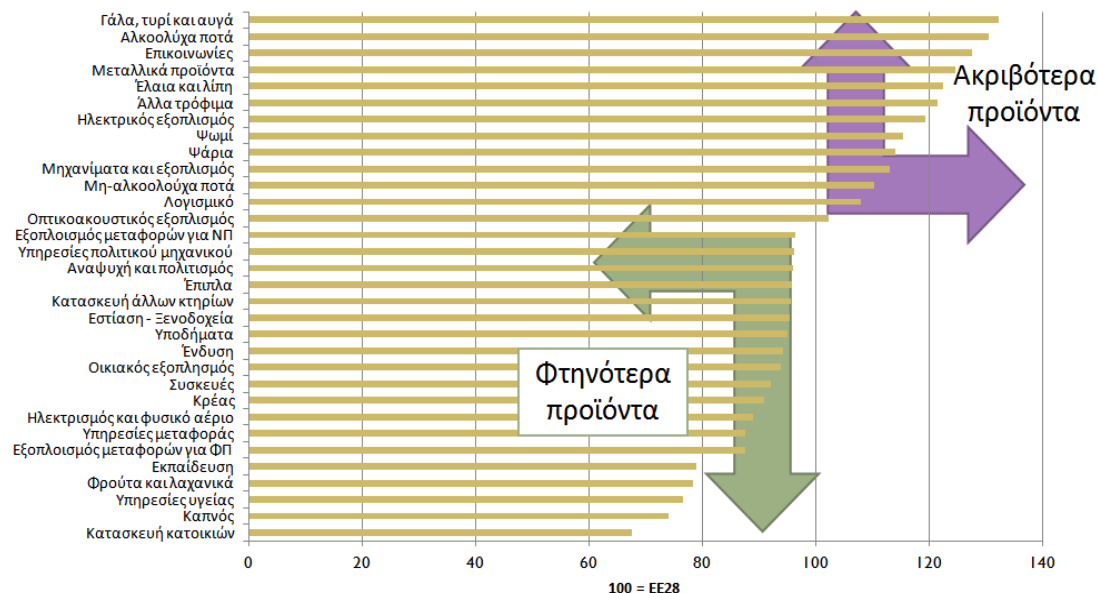
Ανταγωνισμός - Θεσμοθετήθηκαν μεταρρυθμίσεις για την απελευθέρωση αγορών σε διάφορους τομείς οικονομικής δραστηριότητας

- Ν. 3959/2011 για προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού
 - Εξειδικευμένες νομοθετικές παρεμβάσεις σε συγκεκριμένες αγορές (π.χ. Ν. 3872/2010 για τα κρουαζιερόπλοια με σημαία τρίτης χώρας και Ν. 3887/2010 για τη βαθμιαία απελευθέρωση των οδικών εμπορευματικών μεταφορών)
- Αξιολόγηση του νομικού πλαισίου, βάσει της εργαλειοθήκης του ΟΟΣΑ, για τον εντοπισμό περιορισμών / εμποδίων στους τομείς της επεξεργασίας τροφίμων, του λιανικού εμπορίου, των οικοδομικών υλικών και του τουρισμού

Σε αρκετές αγορές αγαθών και υπηρεσιών εξακολουθούν να καταγράφονται εμπόδια στον ανταγωνισμό μεταξύ των επιχειρήσεων

Συγκριτικό επίπεδο τιμών στην Ελλάδα το 2012

Πηγή: Eurostat

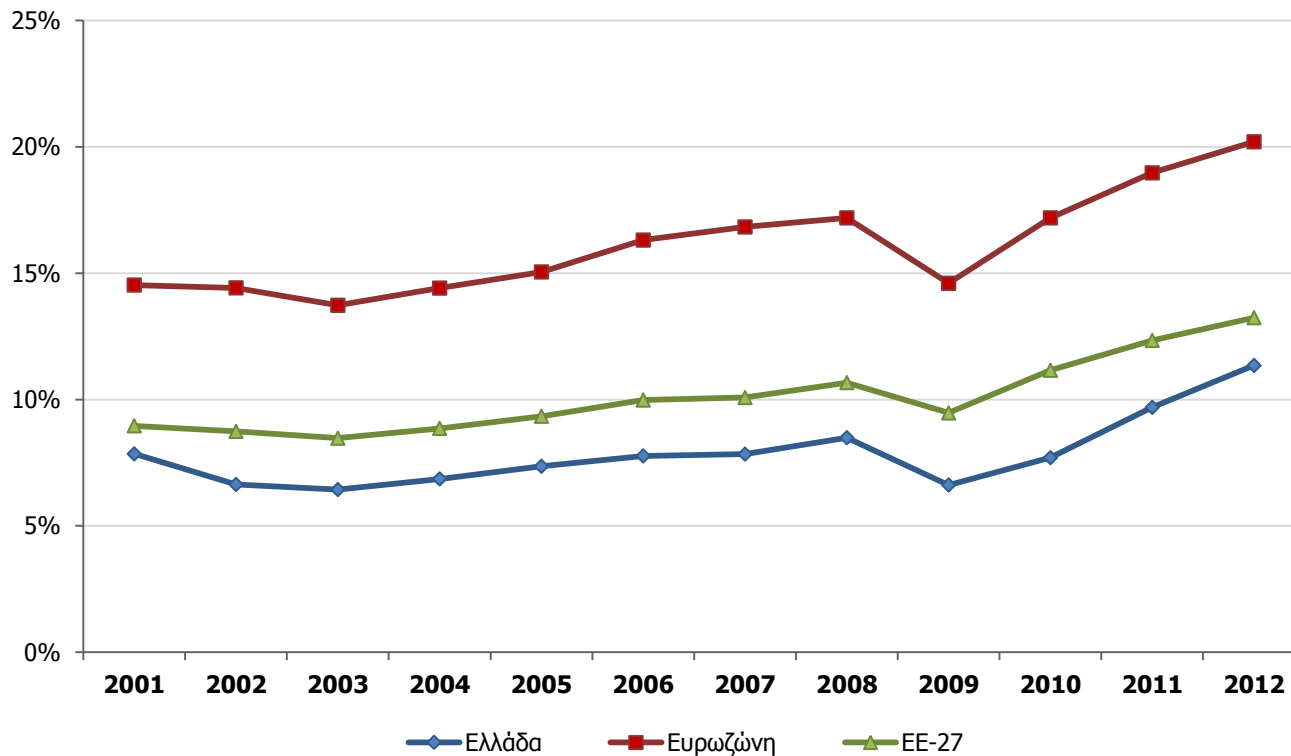
Εμπειρική ανάλυση

Με στοιχεία για τους δείκτες ρύθμισης αγορών προϊόντων σε 24 χώρες-μέλη του ΟΟΣΑ, κατά τα έτη 1998, 2003 και 2008, προκύπτει ότι η σύγκλιση της Ελλάδας στο δείκτη «Εμπόδια στις υπηρεσίες» με το μέσο όρο της ΕΕ συνδέεται με μέση πτώση των τιμών στις υπηρεσίες κατά 4,4%. Αντίστοιχα, τα εμπειρικά αποτελέσματα καταλήγουν σε αύξηση της απασχόλησης κατά 52 χιλ. και 88 χιλ. θέσεις εργασίας αντίστοιχα, στην περίπτωση όπου η Ελλάδα συγκλίνει με το μέσο όρο της ΕΕ στους δείκτες «Νομικά εμπόδια στην είσοδο επιχειρήσεων» και «Εμπόδια στην επιχειρηματικότητα».

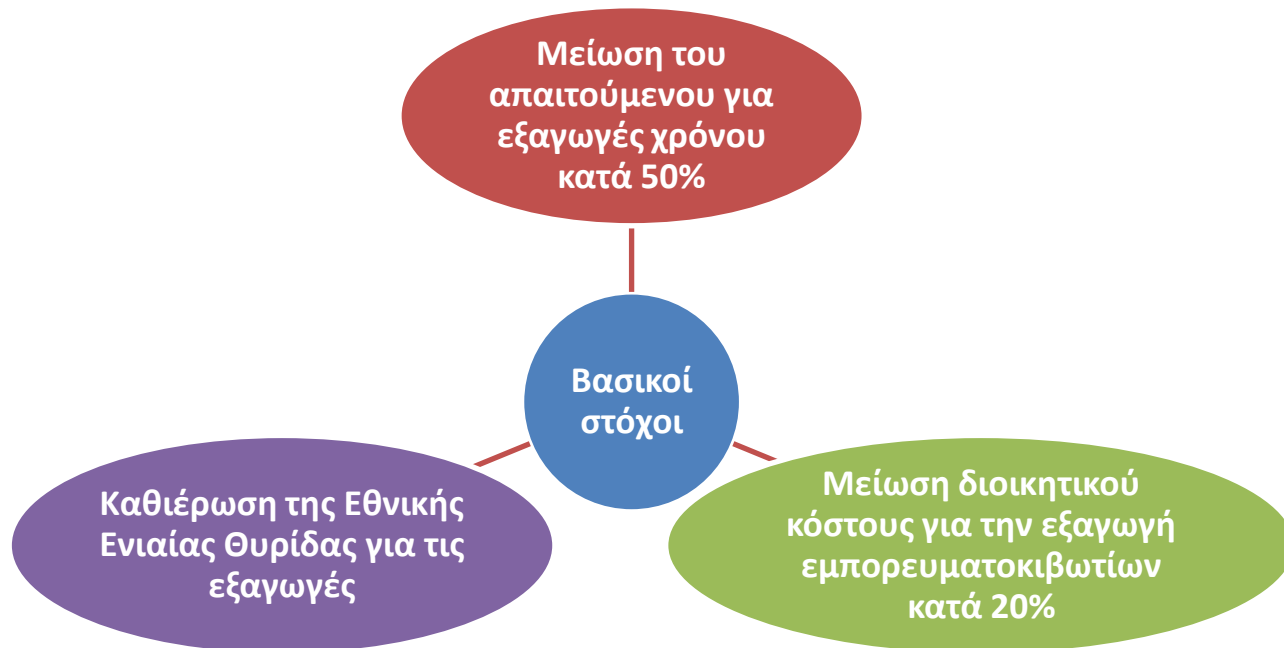
Πρώθηση εξαγωγών: βασικός πυλώνας του νέου προτύπου ανάπτυξης που καλείται να υιοθετήσει η ελληνική οικονομία

- Ωστόσο, το ποσοστό των εξαγωγών αγαθών στο ΑΕΠ είναι σχεδόν το μισό σε σύγκριση με την αντίστοιχη μέση αναλογία στις χώρες της Ευρωζώνης

Εξαγωγές αγαθών ως ποσοστό του ΑΕΠ στην Ελλάδα, την Ευρωζώνη και την ΕΕ-27, 2001-2012

Εθνική Στρατηγική & Οδικός Χάρτης για τη διευκόλυνση του Εξωτερικού εμπορίου την περίοδο 2012-2015

Εμπειρική ανάλυση

Η θετική επίδραση στις εξαγωγές από τη μεγαλύτερη ταχύτητα διεκπεραίωσης των εξαγωγών επιβεβαιώνεται μέσα από την εμπειρική ανάλυση. Με βάση στοιχεία από τις χώρες-μέλη της ΕΕ για την περίοδο 2005-2012 (ανάλυση panel data) προέκυψε ότι η μια μέρα μείωσης στο χρόνο που απαιτείται για την εξαγωγή αγαθών το 2012 θα απέφερε αύξηση των εξαγωγών κατά σχεδόν 1% μονάδα του ΑΕΠ.

Σύνοψη

- Καθοριστική η προώθηση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων ώστε το παραγωγικό σύστημα της χώρας να λειτουργήσει αποδοτικότερα και να δημιουργήσει θέσεις εργασίας
- Λόγω του ότι οι περιοχές μεταρρυθμίσεων είναι αλληλένδετες, πχ. άνοιγμα αγορών - διευκόλυνση επενδύσεων, το πολλαπλασιαστικό όφελος για την οικονομία και την κοινωνία θα μπορούσε δυνητικά να είναι πολύ υψηλό
- Τεκμηρίωση αυτών των επιχειρημάτων από την ανάλυση των επιδράσεων σε μακροοικονομικό επίπεδο
 - Η εφαρμογή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων με αξιόπιστο τρόπο μπορεί σταδιακά να οδηγήσει την οικονομία σε υψηλότερα επίπεδα προϊόντος και απασχόλησης, μέσω της ευκαμψίας στις αγορές και στο σύστημα τιμών που οι μεταρρυθμίσεις αυτές συνεπάγονται.

Οι μελέτες διαθέσιμες στα:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/president/taskforce-greece/index_en.htm
http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/president/pdf/tfgr/indicators_final_report_en.pdf
http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/president/pdf/tfgr/macro_narrative_report_en.pdf
http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/president/pdf/tfgr/micro_effects_business_environment_reforms_en.pdf